

Naročnina znaša mesečno 25 Din, za
izposojništvo 40 Din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knašjeva ulica 5. Telefon šte. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon št. 440.
Celje: Kocanova ul. 2. Telefon šte. 190.
Rokopisi se ne vračajo. - Oglašni po tarifi.

JUTRO

Upravištvu: Ljubljana, Prešernova ul. 54.
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inzeratni oddelki: Ljubljana, Prešernova
ulica 4. Telefon št. 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta
št. 13. Telefon št. 455.
Podružnica Celje: Kocanova ulica št. 2.
Telefon št. 190.
Računi pri pošti: št. 2. zavodi: Ljubljana
št. 11.842; Praha št. 78.180; Wien
Nr. 105.241.

Ljubljana, 4. maja.

Jutri se sestanejo prosvetni delavci Zveze kulturnih društev iz mest in podeželja v naši Ljubljani, da premotijo dosedanje delo in določijo smernice za najbližjo bodočnost.

S tihim, a smotnim delom si je priporila Z. K. D. velik vpliv na prosvetno akcijo med Slovenci. 237 društev v ljubljanski oblasti je organiziranih v njenem krogu, skoraj 70.000 članov stoji za njenim programom — ne nezavedno in slepo, kot čreda, ki jo vodiš kamor hočeš, temveč kot falanga mož in žena, ki so se naučili samostojno misliti in odločevati. Ta kulturna organizacija naprednih Slovencev ne uživa žal nikake podpore s strani države in drugih činiteljev, ki bi morali biti zainteresirani na kulturnem napredku našega ljudstva. Vsa njena moč izhaja iz nje same — iz zavestne inicijativnosti in idealne poštenosti njenih voditeljev, iz trdnega prepričanja organizatorjev v nji vključenih prosvetnih društev, iz volje in navdušenja deset tisočev njenih članov. Z. K. D. dokazuje z vsem svojim delovanjem, da veže mesto in podeželje zavestno, idejno opredeljeno delo za iste cilje, ki bi jih lahko označili z eno samo besedo: napredek. Napredek nasproti dosedanjemu kulturnemu stanju, sistematičen pokret za naobrazbo najširših ljudskih slojev, organizirano gibanje v smeri k vzorom narodne kulture.

Zveza kulturnih društev je bila ustanovljena l. 1921.; štiri leta pozneje je izšla iz njenega okrilja Z. K. D. za mariborsko oblast. Kulturno delo je že po svoji naravi počasnejše od političnega in gospodarskega, toda uspehi, ki se priborijo v zavestnem odporu zoper vse, kar nasprotuje svobodi misli in kulturne dejavnosti, so trajne. Kulturno delo zahteva jasno opredelitev, idejno zavest in zlasti v naših razmerah mnogo poštenosti. Zahteva mnogo samostojnega mišljenja, ne plačuje pa dela in truda z materialnimi dobrinami. Sto in sto naprednih prosvetnih organizatorjev deluje skoraj anonimno, tiho, iz trdnega prepričanja, da opravljajo svojo dolžnost, v težkih razmerah, izven svojih poklicnih dolžnosti, zavedajoč se, da tvorijo s številnimi drugimi poedinci tisti dinamo, ki je gibalo našega splošnega napredka. Smelo trdimo, da ne bi bilo v Sloveniji stotine kulturnih domov, kakor jih zmanjšujemo v drugih pokrajinah naše države, če ne bi bilo napredne kulturne akcije. Čim bolj bo ona napredovala, tem bolj se bo dvigal naš splošni prosvetni nivo. Nasprotniki napredne kulturne akcije imajo več sredstev, da vplivajo na ljudstvo, lažje se izprežejo iz odgovornosti, ki jih nalaga kulturno delo — a dejstvo je, da so morali prevzeti levji del naporega dela za kulturni napredek oni poedinci, ki so že v naprej upoštevali njegov riziko, ki so se zavestno zoperstavili tradicionalnim nazorom in običajem.

Njim velja naša zahvala in priznanje. Danes, ko počiva »politika«, pričakuje javnost baš od teh kulturnih delavcev, da bodo s svojim tihim, zavestnim, premišljenim delom vzdrževali pozornost našega ljudstva za dolžnosti, ki jih ima nasproti samemu sebi. Te dolžnosti so jasne in neizvorne od političnih programov, — njih vzmet so ideje, v katerih je narod spoznal pogoje svojega napredka. Da rečemo konkretno: Vsaka slovenska vas imej svoj kulturni dom, okoli njega četo navdušenih prosvetnih delavcev, ki je voljna žrtvovati svoj prosti čas za prosvetno delo, v tem domu svoj oder, svojo predavalnico, svojo knjižnico. Mi smo globoko prepričani, da je tu izvir napredka in dovolj prostora za vse ideje, ki naj prispevajo k procvitu našega naroda. Najresnejši je oni kulturni program, ki je realistično prevdaren. Tak program vodi Z. K. D. Prosvetni dan v Ljubljani je manifestacija tega kulturnega realizma. Tiha in skromna manifestacija, kakor je tiho in skromno delo vseh teh številnih poedincev v naših prosvetnih društvih. Toda kot vsota vsega prizadevanja in truda je visok aktivum v slovenskem in jugoslovenskem življenju.

Pozdravljeni, pionirji napredne prosvete v naši Ljubljani! S ponosom zremo na stotine prireditelj, koncertov, predavanj, gledaliških iger, na tisoče izposojenih knjig — zavedajoč se, da se s tem delom pripravljamo boljšo bodočnost našega ljudstva. Naj bi prosvetni dan Z. K. D. začrtal trdna sigurna pota v bližnjo bodočnost, naj bi plemenite energije, ki se žrtvujejo za visoke cilje napredne prosvete, obrabile pozitivne sadove. Naša prosvetna društva, naprej za cilji, ki ste si jih zastavila! Vsako na svojem mestu, vsak prosvetni delavec z maksimumom dela, ki ga lahko žrtvuje svojosti. Naj bo ta trud še tako lokaliziran — v splošnem delu za napredek — v pomoč njegove velike in široke moči. Niž ne more zakriti bleščeče ideje napredka. Vanjo verujemo in v njej imenu pozdravljamo vaše delo!

Popoln preokret v reparacijskem vprašanju

Nemci pristali na ameriški posredovalni predlog — Reparacijska konferenca se bo nadaljevala — Letna plačila Nemčije 2 milijardi zlatih mark

Pariz, 4. maja g. Da so nemški delegati popustili, je treba v glavnem pripisati intervenciji Amerike in predsednika konference Owena Younga, ki je nemški delegat predložil, kako težke gospodarske posledice bi imel prelom reparacijske konference za Nemčijo. Le na ta način si je mogel tolažiti, da so Nemci, ki so se do sedaj upirali prevzeti daljše obveznosti kot za 37 let, pripravljeni prevzeti obveznosti za dobo 58. let. Stevilke, ki se sedaj imenujejo, se popolnoma krijejo s številkami zavezniških dolgov; razen tega bi preostala še takozvani reparacijski saldo, čigar sedanja vrednost znaša pri pet odstotnem obrestovanju okoli 8 milijard zlatih mark. Francija je prejela za obnovu opustošenih krajev 30 milijard, stalo pa jo je obnavljanje 100 milijard. Zaradi tega francosko javno mnenje ni ravno navdušeno za to rešitev, da priznava, da je celo neugodna rešitev reparacijskega problema bolj kot nobena, ker bi sicer naravno sledile krize. V ostalem mislijo, da bi bilo mogoče zadnjih 21 anuitet v praksi znižati, ker bi veliki dobiček reparacijske banke deloma porabili za to. Razen tega bo mednarodna reparacijska banka po velikopoteznem načrtu podpirala nemško gospodarstvo in s tem ojačala njeno plačilno zmoglost.

Dogodek današnjega dneva so tvorili zasebni razgovori med predsednikom reparacijske konference Owonom Youngom in predsednikom nemške državne banke dr. Schachtom, ki so privedli do pozitivnega uspeha. Dr. Schacht je izjavil, da je pri-

pravljen sprejeti ameriški predlog, po katerem bi Nemčija plačevala 37 let fiksne anuitete, čijih višina bi znašala od 2040 do 2060 milijonov zlatih mark. Zadnjih 21 anuitet bo odmerjenih tako, da se bodo popolnoma krijele z medzavezniškimi dolgi. Po današnjem razgovoru z Owonom Youngom so nemški delegati naročili, naj formulira svoje pridržke, ki bodo predloženi plenumu reparacijske konference. O vsebini pridržkov dr. Schachta še niso znane podrobnosti, menijo pa, da se nanašajo na transferno zaščito. Ostali delegati glode zadnjega dr. Schachtovega predloga še niso zavzeli stališča. Ker se ponudba dr. Schachta popolnoma krije s posredovalnim predlogom Owena Younga, je ostale delegacije skoro ne bodo mogle odkloniti. Pod temi okolnostmi ni verjetno, da bi se reparacijska konferenca razbila. Končnoveljavna odločitev bo padla po vsej priliki tekom prihodnjega tedna.

Razlike med zavezniškimi in Youngovim predlogom niso preveč znane. Zavezniški so zahtevali 37 anuitet v menjajoci se višini, ki bi se hitro dvignile na 2400 milijonov, dočim bodo znašale po ameriškem predlogu do 2060 milijonov zlatih mark, tako da je razlika komaj 300 milijonov mark. O višini zadnjih 21 anuitet, ki se popolnoma krijejo z višino medzavezniških anuitet najprej sploh ne bodo več razpravljali. Nerazčističeno je samo še vprašanje transferne zaščite in komercializacije reparacijskih dolgov. Dr. Schacht bo v teh vprašanjih sestavil pismen eksproze.

Vlada dr. Streeruwitza izvoljena

Nova vlada je dobila 89 glasov in je nje položaj boljši, nego se je pričakovalo — Novi kancelar že položil prisego

Dunaj, 4. maja g. Današnja sejo Narodnega sveta je javnost pričakovala z napeto pozornostjo. Hiša je bila gosto zasedena. V diplomatski loži je bil navzoč angleški poslanik in številni zastopniki drugih poslaništev. V predsedstveni loži sta bila žena in brat novega zveznega kancelarja dr. Streeruwitza. Izmed ministrov so bili navzoči vsi, razen dveh. Sejo je otvoril predsednik dr. Gurtler. Njegov je posl. Fink podal poročilo glavnega odbora glede izvolitve zvezne vlade. Pri volitvah je dobila vlada 89 glasov: proti je glasovalo 59 poslancev opozicije. Razmerje je torej mnogo ugodnejše kakor ga je bilo treba pričakovati po razmerju sil v parlamentu. Izmed socialnih demokratov je marjkal kakih 12, od večine pa samo 5 poslancev. Takoj po volitvah je novi kancelar prisegel v roke zveznega

predsednika Miklása. Istočasno se je bivši zvezni kancelar dr. Seipel poslovil od uradništva ter pozdravil novo vlado. Kakor smo že včeraj ooročili, je nova avstrijska vlada sestavljena sledeče: zvezni kancelar dr. Streeruwitz, podkancelar Vincenc Schunz, minister pravde dr. Slama, prosvetni minister dr. Czernak, minister za socialno skrbstvo dr. Resch, finančni minister dr. Mittelberger, minister za poljedelstvo in šume posl. Födermayer, minister za trgovino in promet dr. Schürf in vojni minister Vaugoin.

Socialni demokratje so stavili na današnji seji narodnega sveta podkancelarju vprašanje glede dogodka v Kapfenbergu, ter zahtevali, naj bi vlada razpustila republikanski Schutzbund.

Senzacionalna afera v londonski policiji

Najboljši kriminalist sveta odpuščen iz službe zavoljo zvez s sovjetskimi emisarji — Med vojno se je odpuščen izkazal kot hraber in drzen vojak

London, 4. maja. d. Preiskovalna komisija, ki je vodila preiskavo o razkritih glade poslovanja scotland-yardskega kriminalnega oddelka londonske policije, je odredila odpust inspektorja Genthovena in narednika Jansa. Oba sta se pregrešila proti pravilniku, ker sta dajala zaupne informacije nepoklicanim osebam in kršila svojo uradno dolžnost. Posebno obtežljivo je, da sta dajala zaupne informacije v Angliji se nahajajočim emisarjem sovjetske Rusije.

Genthoven je eden najznamenitejših in najboljših kriminalistov sveta. Rodom je

Holandec in obvlade osem jezikov. Posebno se je odlikoval v svetovni vojni, ko je na aeroplanu preletel zavezniške črte ter se spustil preoblečen v nemškega vojaka s padalom iz aeroplana za bolgarsko vojsko črto pri Solunu. Tu se je približal veliki novozgrajeni loži za zrakoplove ter uničil »Zeppelina«, ki je operiral od Soluna proti Mali Aziji. Poleg tega je bil eden najboljših specializistov za komunistično prevratno akcijo na Angleskem ter je odkril za časa rudarske stavke l. 1926 tajne komunistične načrte.

Silen potres ob perzijski meji

Nad 1000 smrtnih žrtev, ogromno število ranjenecv — Na tisoče ljudi brez strehe

— Moskva, 4. maja. Iz Turkmenije poročajo, da je preteklo sredo silen potres skoraj popolnoma uničil okraja Ashabad in Hermat v bližini perzijske meje. V Ashabadu samem je potres porušil nad sto hiš, v Hermatu pa je skoro vsa naselbina v razvalinah. Potresna katastrofa je zahtevala nad 500 človeških žrtev, število ranjenecv pa je se-

veda še znatno večje. Boda prebivalstva je nepopolna. Na tisoče ljudi je brez strehe in tudi brez hrane. V prizadete kraje so bile odposlane pomožne ekspedicije. Podrobnosti o obsegu katastrofe se zaradi slabih prometnih razmer še neznane, gotovo je samo toliko, da je povzročena škoda ogromna in da je število žrtev izredno veliko.

Zanimivo srečanje v Budimpešti

Budimpešta, 4. maja. i. Listi poročajo, da je na snočni slavnosti večerji, ki jo je madžarska vlada priredila italijanskemu državnemu podtajniku Grandiju, prisostvoval ves diplomatski zbor. Tekom večerja je bil opažen zlasti dolg in intimen pogovor med italijanskim državnim podtajnikom Grandijem in jugoslovenskim poslanikom Lukovičem. Pogovor je vzbudil splošno pozornost med vsemi navzočimi.

Komunistične agitacije v Budimpešti

Budimpešta, 4. maja s. Tukajšnji politični oddelki policije je nedavno zvedel, da se pripravljajo v prestolnici nova komunistična organizacija. Komunistični agitatorji so po raznih cestah razpisali hulaškoje letake, pri čemer jih je prijel policija. Letaki spominjajo komunistično stranko na proletarsko diktaturo v letu 1919. In napovedujejo obnovo komunističnega gospodarstva na Madžarskem. Zlasti hulaškojo proti armadi in zaključujejo s pozivom kmetom in delavcem, naj strmoglavijo vlado. Velik del le-

takov je bilo oddanih na policijskem predsedstvu, policija pa je našla in aretirala pet zidarjev, ki so sestavili letake. Med njimi je tudi 40-letni Evgen Lukacs, ki je bil za časa ujetništva v Rusiji član tamošnje komunistične stranke in pozneje pristal Beke Kuna. Lukacs velja pri sedaj odkriti komunistični zaroti za vodjo. Pri hišnih preiskavah v stanovanjih aretiranih komunistov so zaplenili veliko množico komunističnega propagandnega materiala.

Seja Zveze jugoslovenskih mest

Zagreb, 4. maja. 6. V soboto 11. maja se bo v občinski posvetovalnici v Zagrebu vršila seja poslovnega odbora Zveze jugoslovenskih mest. Seja je sklicana v izvršno konstituiranja zvezne uprave ter izvorne predsednika Zveze, ker je bivši predsednik arhitekt Vekoslav Heinzl odločil svoje mesto, ko je prenehal biti zagrebški župan. Razen tega se imata izvoliti tudi dva podpredsednika. Na seji se bo razpravljalo o mnogih skrajnih gospodarskih problemih jugoslovenskih mest. Beograjsko občino bo zastopal prvi podpredsednik Miroslav Stojadinović.

Likvidacija in bilanca berlinskih nemirov

Nemiri zadušeni — 19 smrtnih žrtev — Niti revolte vodijo v Rusijo

Berlin, 4. maja g. Danes je vladal v delavskih okrajih Neuköllnu in Weddingu, prizoriščih komunističnih nemirov, v splošnem mir. Policija je imela ves dan zastražene ceste, ki vodijo v te okraje. Sem in tja je prišlo do neznatnih prerekanih. Okoli 1. popoldne, ko so prispela na ceste nova policijska moštva, se je polastvo prebivalstva zopet razburjenje. Na dohodnih v cerinirane okraje so se zbrale množice radovednežev, ki pa jih je policija razgnala. Izjemno stanje je ostalo danes popolnoma neizpremenjeno in bo šele jutri omiljeno. Kot nadomestilo za ustavljeno glasilo »Die Rote Fahne« so izdali komunisti hektografrani list pod naslovom: »Das rote Tempo«, ki ga je kot odgovorni urednik podpisal komunistični poslanec. Med delavstvo delijo komunisti številne letake, vendar njihova propaganda za splošno stavko ni imela uspeha. Pruska vlada danes kljub številnim pozivom ni hotela dovoliti shoda zveze rdečih bojovnikov. Prepoved zborovanj je ostala v polni meri v veljavi in jo utemeljujejo s tem, da se komunisti še vedno pripravljajo za nemire. Oblasti imajo mnogo vzrokov, da vodi komunistično agitacijo neznan centrala, kjer so udeleženi tudi ruski agenti.

Berlin, 4. maja s. Po raznih obratih so delavci danes kot protest proti policijski akciji v Neuköllnu in Weddingu ponovno ustavili delo. Tako je stavkalo danes 650 mož gradbene družbe podzemne železnice v odseku Kaiserstrasse. Dalje ni prišlo na delo 120 mož berlinske stavbene družbe, ki gradi novo stavbo v Krüdenstrasse. Policijski predsednik sporoča, da je bilo

danes v Neuköllnu 25 oseb prisilno pozvanih na odgovor. Ustreljeni inozemski zastopnik tiska je kljub temu, da ga je policija opozorila na grozečo nevarnost, hodil po ograjenih cestah in padel, zadet iz puške. Od katere strani je bil oddan smrtni strel, ni bilo mogoče ugotoviti.

Celokupno število mrtvih, ki so padli v dnevih 1., 2. in 3. maja, znaša 18. K temu je treba prišteti še moža, ki ga je povozil med spopadom policijski avtomobil, tako da znaša število žrtev 19. Težko ranjenih je bilo 36, lažje ranjenih pa nad 200 oseb. Točnih podatkov o številu žrtev pa ni mogoče navesti, ker so mnogi ranjenecv spravili na varno njihovi tovariši.

V oddelku III. razreda vlake mestne železnice, ki je vozil iz Hallensee na kolodvor v Potsdam, so našli v pretekli noči zaboj, ki je vseboval 400 patronov. Mnogo teh patronov je imelo odpeljene konice, kakor dum-dum kroglice. Najdubo so takoj izročili policiji.

Berlin, 4. maja d. Dočim so komunisti zaradi energičnega nastopa policije opustili nadaljevanje demonstracij, so obrnili sedaj ves svoj srd proti pristašem nemške socialne demokratske stranke. Posebno občutijo to sovraštvo oni socialni demokrati, ki stanujejo v Weddingu in Neuköllnu. Tu komunisti napadajo posamezne socialiste in jih pretepejo. Napadli so tudi več stanovanj znanih socialističnih zaupnikov in jih obmetavali s kamenjem. Zaradi terorizma komunistov je bilo več članov socialistične stranke prisiljenih ostati že od 1. maja v svojih stanovanjih, ker se boje, da bi jih na cesti napadli in ubili sfanatizirani komunistični razgrajci.

Velikonočne počitnice ministrov

Za pravoslavno Veliko noč so skoro vsi ministri odpotovali iz Beograda deloma v svojo ožjo domovino, deloma na inspekcijska potovanja

Beograd, 4. maja p. Zaradi pravoslavnih velikonočnih praznikov je nastopilo popolno mrtvilo v javnem življenju prestolnice.

Predsednik vlade general Pera Živković je bil davi na Belju, kjer je podal kralju situacijsko poročilo ter referat o stanju vladnih poslov. Proti večeru se je vrnil v Beograd, odkoder je takoj nadaljeval pot v Vrnjačko Banjo. Tam ostane do torka, nakar se vrne v Beograd.

Finančni minister dr. Švrljuga je izpremenil svoj prvotni načrt in se je danes podal na Semmering na odhiti preko pravoslavnih velikonočnih praznikov. Vrne se v Beograd sredi prihodnjega tedna.

Minister vojske in mornarice general

Hadžić je odpotoval v Skopje, prometni minister dr. Korošec pa v Maribor in Ljubljano.

Zastopnik ministra zunanjih del dr. Kosta Kumanudi se je podal v Bitolj in Ohrid.

Minister poljedelstva in vod dr. Oton Frangeš je odpotoval v Južno Srbijo na veliko inspekcijsko potovanje. Dr. Frangeš bo pregledal vse ustanove svojega resora.

V Beogradu so ostali samo še ministri trgovine in industrije dr. Mažuranič, minister prosvete Boža Maksimović in minister brez portfelja Nikola Uzunović. Minister Uzunović je danes sprejel tajnika Vrhovnega zakonodajnega sveta dr. Perića in imel z njim daljšo konferenco.

Razprava proti Puniši Račiću

Razprava se bo začela 28. maja in bo trajala približno teden dni — Število zagovornikov bo zmanjšano

Beograd, 4. maja 6. Za glavno sodno razpravo proti Puniši Račiću in tovaršem postaja zanimanje čim dalje večje, zlasti z ozirom na to, koliko občinstva ji bo moglo prisostvovati. Proces, ki se bo začel 28. t. m., se bo vršil namreč v dvorani sodišča I. stopnje, ki je zelo majhna in more iti vanjo samo kakih 100 oseb. Predsednik sodišča I. stopnje Milivoj Petrović se je nam-

reč postavil na stališče, da se ima razprava vršiti v istih prostorih, kakor se vrše vse druge razprave. Zmanjšalo se bo tudi število odvetnikov, katerih se je doslej prijavilo okoli 30, in sicer po želji glavnega obtožbenca Puniše Račića samega, tako da bodo ostali samo trije ali štiri. Računa se, da bo razprava trajala šest do osem dni.

Letna seja Jugoslovenske akademije

Zagreb, 4. maja n. Danes je bila svečana letna seja Jugoslovenske akademije. Najprej se je dopoldne vršila skupna seja vseh štirih oddelkov akademije, zvečer ob 6. pa je bila svečana javna seja, ki so ji prisostvovali zastopniki vojaških in civilnih oblasti ter mestne občine, konzularni zbor, člani umetniških in glasbenih organizacij ter mnogo dijakov in odličnih meščanov. Sejo je otvoril nadškof dr. Ante Bauer, ki je govoril o nevarnosti za človeka in človeško družbo, ako se odrečeta težnji po večnih idealih: resnici, lepoti in dobroti. Za tem je bilo predčitano poročilo o gmotnem stanju akademije in njenem proračunu, nakar je akademik dr. Božidar Široka predaval o problemih naše glasbene folklore. Jutri popoldne bo pri zagrebškem nadškofu dr. Bauerju svečan obed za člane Jugoslovenske akademije.

Zanimive sportne prireditve v Beogradu

Beograd, 4. maja. p. Jutri in pojutrišnjem se vrše v Beogradu zanimive nogometne prireditve. Beograjski sportni klub bo otvoril svoje novo igrišče, ki ga je zgradil deloma z državnim, deloma pa z občinsko pomočjo. Prireditelj bo imel pri tej priliki v gosteh beograjsko »Jugoslavio«, prvaka Bolgarske »Slavija« iz Sofije in prvaka Čkoslovaških amatieriev »Prostejeva«. Oba dneva se bodo vršile na novo otvorenem igrišču medsebojne nogometne tekme za pokal BSK.

Jugoslovenski izletniki v Grčiji

Beograd, 4. maja. 6. Iz Soluna poročajo, da je tjakaj došlo 200 izletnikov naše Jadranske Streže in da so bili navdušeno sprejeti od grškega prebivalstva.

Atene, 4. maja p. Danes so prispeli izletniki »Jadranske streže« v Atene. Na postaji so jih sprejeli uradniki jugoslovenskega poslanstva s poslanikom na čelu, zastopniki grškega ministristva zunanjih del, atenske občine, javnih oblasti, predsedstvo grško-jugoslovenske lige in velika množica. Jugoslovenskim izletnikom so bile povsod prirejene priščne ovacije.

Ponesrečen jugoslovenski parnik

Trst, 4. maja. 6. Jugoslovenski parnik »Marija«, last Jadranske Plovitbe, je včeraj nasadel pri Medulinu nedaleč od Pulja na pečine. Parnik je težko poškodovan; vsi dosedajni poskusi, da bi ga rešili, so ostali brezuspešni. Smatra se, da je parnik izgubljen. Posadko parnika, ki je imel 400 ton nosilnosti, je prepeljala italijanska ladja »Candio« v Pulj.

Ameriški pevci v Zagrebu

Zagreb, 4. maja. n. Danes dopoldne so si člani ameriškega pevskega društva ogledali razne zagrebške kulturne ustanove, univerzitetno knjižnico in arhiv, popoldne pa so napravili razne izlete v okolico. Opoldne so bili na čajanju v vili ameriškega konzula Dawisa na Tuškancu. Zvečer so priredili slavnostni koncert v veliki dvorani zagrebškega zbora.

Konflikt v glavnem odboru Kmetijske družbe

Zaradi sprejema en masse prijavljenih članov iz bivše Kranjske - Eksodus grupe dr. Milavca - Sklep večine glavnega odbora

Ljubljana, 4. maja. Danes dopoldne se je vršila v prostorih Kmetijske družbe na Turjaškem trgu seja glavnega odbora Kmetijske družbe za Slovenijo. Med drugim je bila na dnevnem redu tudi točka o sprejemu novih članov, prijavljenih od poslednje seje glavnega odbora.

Pri tej točki je predsednik g. Ivan Sancin podal daljše poročilo. Prečital je tudi okrožnico, ki je bila meseca februarja od neke Jugoslovanske kmetijske zveze s podpisom g. Sušnika poslana zaupnikom bivše SLS. V tej okrožnici je dr. rečeno:

Ker v novi situaciji vse politično delo počiva, moramo vse svoje moči osredotočiti v naših stanovskih organizacijah in korporacijah.

»Dokler nimamo kmetijske zbornice, na kar v danem položaju ni mogoče misliti, ostane kot edina kmetijska stanovska korporacija Kmetijska družba.«

»Da pa bo ta družba res mogla delati v korist kmetijskega stanu moramo iz nje izrinuti vsako politiko (!) in družbo iztrgati iz rok dosedanje uprave. To pa bo mogoče izvršiti šele letos na obnem zboru, ko se bo na novo volilo predsedstvo. Ker pa predsednika volijo samo delegati iz bivše Kranjske, zavisti torej od nas Kranjcev, če bo zgoraj omenjeni cilj dosežen ali ne.«

»Trebalo bi trditi, da ker bodo gotovo tudi nasprotniki napeli vse svoje moči, da obdržijo to važno postojanko. Toda uspeh nam je zagotovljen, če storijo vsi voljo dolžnost tako, kakor so to silajno pokazali l. 1924, ko je tudi šlo za Kmetijsko družbo. Zaupniki in pristajali naše Kmetijske zveze. Treba nam je pridobiti sal 30 novih članov, ki jih bodo dobili na obnem zboru.«

Zatem se obrača okrožnica na nastojavnice ter podaja med drugim naslednja navodila:

»Onim, ki na noben način ne bi mogli plačati udnine, naj prisloščijo na pomoč naš denarni zavod. Za kmetičko čast in koristi gre, zato pa naj tudi naši zavodi nekaj žrtvujejo. V skrajnem slučaju pa prosimo, da nam sporočite nemudoma imena onih, ki ne bi mogli utrpeti 20 Din, da skušamo pri premožnejših pristajalcih zanje dobiti članarino.«

»Ker mora biti do konca marca vse izvršeno, Vas prosimo, da takoj začnete z delom in pri tem postopate skrbno previdno, da ne vzbudite po nepotrebnem pozornosti nasprotnikov. Zaradi občnega zbora nam bodemo še pozneje poslali navodila. Sicer pa prosimo, da se obračate na nas, če potrebujete kaka pojasnila in nam čimprej sporočite, kaj ste izvršili na podlagi te okrožnice.«

Predsednik je ne glede na druge momente ugotovil, da je okrožnica izšla od organizacije, ki zakonito sploh še ne obstaja in da je okrožnica v nasprotju z duhom in intencijami, ki jih je proglasil Nj. Vel. kralj s svojim manifestom od 6. januarja.

Posledice te okrožnice so se kmalu pokazale: Kratko pred zaključnim terminom 31. marca t. l. so pričele deževati en masse prijave in vplačila deloma od podružnic, deloma od župnih uradov, občin, zasebnikov in tudi nečlanov na Kmetijsko družbo v Ljubljano.

Preiskava proti Vučitrnu zaključena

Skopje, 4. maja. 8. Policijska je zaključila preiskavo, ki jo je vodila proti atentatorju Ziti Vučitrnu. Kakor znano, je Vučitrn pri prihodu iz Prage, kjer je ubil v sodni dvorani morilca albanskega poslanika Ceno bega na povratku v Albanijo blizu Skoplja pobil več jugoslovanskih uradnikov in potnikov, ki so s njim potovali v vlaku. Vučitrn se zagovarja z ne nadnim živčnim napadom. Morilec pride pred sodišče v najkrajšem času.

Šunić je imel sokrivce?

Beograd, 4. maja. 8. Uprava mesta Beograda je včeraj v danes zaslila več oseb v zadevi umori novinarja Ristovića. Te osebe so namreč ob prijavi procesa proti morilcu Šuniću trdile da je bil Šunić pri umoru samo orodje v drugih rokah; imenovala so se pri tem tudi razna imena ljudi, ki naj bi bili moralni krivci. Ni še znano, ali se bo preiskava v tej smeri nadaljevala.

Agrarna banka

Beograd, 4. maja. 8. Danes dopoldne je minister trgovine dr. Mažuranić posetil ministra za kmetijstvo dr. Frangaša. Ministar sta ob tej priliki razpravljala o Privilegijah agrarni banki, njene organizaciji in oživljenju.

Zagoneten samomor mlade uradnice

Tuzla, 4. maja. n. Danes ob 9. dopoldne je uradnica Bosanske industrijske banke Ivana Schmidbauer odšla nenadoma iz uradnice. Mislili so, da je šla domov, šla pa je na bližnji hrib Trnovac, sedla tamkaj pod neki razcveteli grm in si pogrnala iz revolverja strel v prsa. Krogla ji je prebila srce in obeležala na mestu mrtva. Vzrok njene samomore ni znan, ker ni zapustila nobenega pisma. Pokojnica je bila na glasu dobre in vestne uradnice.

Otvoritev velesejma v Osijeku

Osijek, 4. maja. n. Danes ob 9. dopoldne je bil ob množični udeležbi meščanstva ter zastopnikov civilnih in vojaških oblasti odprt velesejem. Otvoritev je izvršil zastopnik ministra trgovine in industrije dr. Stjepan Krpan, prisostvovali pa so ji veliki župan, mestni župan, general-teta ter zastopniki raznih gospodarskih korporacij.

Podružnice, ki so prej štele skozi leta po 3 do 4 člane in se njihovo delovanje ni dalo nikakor poživeti, so preko noči prijavile po 100 in več članov. Za nekatere člane so bile vplačane članarine po dvakrat. Mnogi so bili prijavljeni brez vednosti. Pri tem pa so akterji te akcije tako izračunali število prijavljenih članov, da bi bilo ravno zadosti za ono število delegatov, ki so potrebni, da se izvrši »program« famozne okrožnice. Pri večini teh prijav se da direktno ugotoviti, da niso izvršene iz interesa na delovanju Kmetijske družbe. Tako so povzročili te akcije na mnogih krajih pač priglasi po 100 in več članov centrali Kmet. družbe ter zanje plačali tisočake. h domači podružnici Kmetijske družbe (kjer je treba plačati le 5 Din članarino) jih niso prijavili.

Jasno je torej, da tako organizirano priglasevanje članov zasleduje povsem druge tendence nego ojačati Kmetijsko družbo in poživeti delo njenih podružnic. Predsednik je izjavil, da prepušča glavnemu odboru odločitev, kako postopati v tej zadevi.

O predsednikovem poročilu se je razvila živahna debata. Skupina dr. Milavca je zagovarjala okrožnico ter vztrajala na tem, da se mora vse prijavljene člane en bloc sprejeti.

Večina odbora je zastopala naziranje, da odklanja v Kmetijski družbi, ki naj služi slovenskemu kmetovalcu kot takemu, sleherni vpliv, pa najsi prihaja od katerekoli strani. Družba sloni na prostovoljnem članstvu in zanimanju kmetičkega prebivalstva za njene cilje. Ker izkazuje gibanje članstva na bivšem Stajerskem in Koroskem normalno stanje, je predlagala, da se prijave iz bivše Stajerske in Koroske sprejmejo en bloc, sprejem en masse prijavljenih novih članov iz bivše Kranjske pa naj se zavrne iz razlogov iznešenih v debati.

Predlog dr. Milavčeve skupine je bil odklonjen. To je bil povod k burnim nastopom posameznih članov te skupine. Padali so klici: »Kmetijske družbe je konec!« Bomo že poskrebili, da bodo odklonjeni člani sprejeti! itd. Dr. Milavčeva skupina je na to demonstrativno zapustila sejo.

V nadaljevanju se je bil navzlic eksodusu nekaterih članov ostala sklepčna, je bil soglasno odobren predlog, da se en masse prijavljeni člani iz bivše Kranjske ne morejo en bloc sprejeti. Direktorij Kmet. družbe se marveč pooblašča, da pregleda te prijave in izloči vse one, ki so podane en masse ter očitveno zasledujejo tendence, katero nimajo s stvarnim programom in delom ter nalogami Kmet. družbe nikake zveze.

Kakor smo izvedeli je predsednik Kmetijske družbe g. Sancin svojčas, ko je dobil v roke zgoraj omenjeno okrožnico neposrečno »Jugoslovanske kmetičke zveze« osebo obvestil o tej akciji velikega župana g. Vodopivca, ki je takoj spoznal njen pravi namen ter jo odločno obsodil kot nedopustno.

Tiralica za dr. Pavelićem

Beograd, 4. maja. p. Današnje »Službene novine« objavljajo tiralico Državnega sodišča za zaščito države za dr. Pavelićem, odvetnikom v Zagrebu. In Gustavom Perčecom, bivšim novinarjem iz Zagreba. Proti obema se uvalja preiskava zaradi zločinov po čl. 1, 2 in 5 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi in po paragrafu 67 srbjskega kazenskega zakonika; obenem se odreja nad njima preiskovalni zapor v smislu paragrafa 171 in paragrafa 166 hrvatskega kazenskega postopka v zvezi z uredbo ministrstva pravde od 1. februarja l. 1929. št. 8209 »Službene novine« št. 28 od 4. februarja 1929, priloga 13. Ker se nnahajata v inozemstvu, se oblasti pozivajo, da ju skušajo pri prehodu državne meje po podrejenih organih prijeti in dovesti v zapore beograjskega sodišča. Tiralica navaja nato podroben opis dr. Pavelića in Gustava Perčeca.

Smrt pod beograjskim tramvajem

Beograd, 4. maja. p. Danes popoldne se je pripetila v Aleksandrovici težka nesreča. Progovni čistilec Dušan Starčević se je vračal s trga in skočil v tramvajski voz, ki je vozil s precejšnjo hitrostjo po Aleksandrovici cesti. Starčević se je spodrsnilo na kar je telebnil pod kolesa priključnega voza. Tramvaj je vlekel Starčevića več metrov daleč in mu popolnoma strl prsni koš. Izpod koles so mogli zatem izvleči samo še mrtvo truplo ponesrečenca.

Povratak princa Pavla v Beograd

Beograd, 4. maja. p. Danes se je vrnil v Beograd princ Pavle s kneginjo Olgo in sinom Aleksandrom. Princ Pavle je bival delj časa v Bukarešti.

Hmeljski trg

Zatec, 4. maja. h. Na deželi je bilo v preteklem tednu razmeroma mnogo nakupovanja. V Zatecu pa je znašal ob mirni tendenci dnevni promet 40 do 70 stotov. Kupci so bili iznemak, pa tudi domačini. Cene so bile nespremenjene od 1000 — 1150. K. D. petka je bilo v Zatecu beleženih 115.000 stotov žateškega hmelja lanske žetve. V hmeljskih nasadih se delo živahno nadaljuje. Obrezovanje hmelja je končano. Sedaj pa napeljujejo žico za rastlino. Hmelj je pričel že lesti iz zemlje.

Nova avstrijska vlada

Cel mesec dni je trajala vladna kriza v Avstriji. Ko se je 3. aprila zvezni kancelar dr. Seipel »prostovoljno« umaknil, se je splošno predvidevalo, da bo kriza dolgotrajna, da mu bo težko najti naslednika in da bo še težje zopet zlepti razbito koalicijo meščanskih strank. Ta napoved se je v polni, zvrhni meri uresničila. Potek krize je pokazal ne samo, kako globoke so razlike med stališči treh večinskih strank, marveč je razgalil tudi njihovo notranjo razbitost. Ta se je posebno manifestirala v najmočnejši stranki, med krščanskimi socialisti, kjer se je vodila borba ne-le med zastopstvom mest, zlasti Dunaja in Dolnje Avstrije ter posameznih zveznih dežel, ki se upirajo centrali in hočejo izsiliti premoč province.

Razmerje med strankami v avstrijskem parlamentu je tako, da ne more nobena stranka sestaviti homogene vlade, ki bi imela za seboj večino. Najštevnejša je krščansko-socialna skupina s 74 mandati, skoro enako močni so socialni demokrati z 71 poslanci, dočim jih imajo velenemci 12 in kmetička zveza 9. Ako naj parlament deluje in se izogne novim volitvam, ki bi mogle, kot se je videlo pri nedavnih občinskih volitvah, koristiti samo socialistom, so vse tri meščanske stranke navzlic vsem nasprotstvom primorane najti temelj skupnega sodelovanja. Zakaž na koalicijo s socialnimi demokrati ni spričo sedanjega nadvse sovražnega razpoloženja niti misliti. Končno pa se je moral iskati tudi modus vivendi v opoziciji, ki je vsled svoje številčne moči v narodnem svetu in v ljudstvu sposobna onemogočiti redno parlamentarno delo.

Zanimivo je, da se je druga naloga prej posrečila nego prva. Po daljših pogajanjih je prišlo med večinskimi strankami in opozicijo do sporazuma o reformi stanovske zaščite, ki je eno izmed najbolj perečih vprašanj sedesne republike s milijonsko prestolnico. Na tem temelju se je moglo upati, da bo parlament vsaj nekaj časa delamozžen. Izbiira novega zveznega kancelarja je bila nadvse težavna. Landbund je zahteval, da mora biti bodoči mož ne-le naklonjen kmetijstvu, marveč ga mora tudi dobro poznati in nuditi jamstvo, da bodo pod njim prišle zvezne dežele do večjega upliva pri centralni vladi. Po daljšem iskanju se je zdelo, da se je našla taka osebnost v predariskem deželnem glavarju dr. Enderju. Toda ta ni sprejel kandidature nekaj iz zasebnih motivov, deloma pa tudi zato, ker se ni zdel popolnoma zanesljiv onim krogom, ki vodijo priključitveno gibanje. Se hitreje je bil likvidiran poizkus s profesorjem dr. Mittelbergerjem, finančnim referentom v predariskem deželnem zboru. Landbund mu je odrekal kompetenco v zanj najvažnejših vprašanjih in izjavil, da v njegovem kabinetu ne more sodelovati.

Navsezadnje se je pojavila kandidatura poslanca Streeruwitza, za evropsko politiko docela novega moža. V Avstriji pa velja Streeruwitz za strokovnjaka v gospodarskih in finančnih vprašanjih, rodem je iz nemške Češke in uživa podporo Heimwehra. Kot tak se je zdel primeren vsem trem meščanskim strankam, zlasti tudi, da mu je zadostno jamstvo glede priključitvene politike. Streeruwitz je bil v glavnem odboru parlamentarnih strank v petek designiran za zveznega kancelarja proti glasovom socialnih demokratov in je takoj predložil svojo ministrsko listo. Današnja seja Nacionalnega je izvolila vlado v smislu tega predloga. Novi kabinet bo zaprežen v torek in bo tedaj podal svoj ekspozé.

S tem bi bila dolgotrajna avstrijska vladna kriza končana. Toda že se pojavljajo nove težkote. Socialni demokrati niso zadovoljni s sestavo nove vlade. Beležiti morejo sicer kot znatno koncesijo padec osvojenega prosvetnega ministra Schmitza, ki je kot najozj župan dr. Seipila poskušal izvajati kulturno-bojno klerikalno politiko v avstrijskem šolstvu, a se je moral sedaj na energično zahtevo kmetičke zveze umakniti profesorju dr. Czernaku. Zato pa je postal že v devetih vojni minister pri socialistih močno osvraženi Karl Vaugoin. Socialisti smatrajo to izvolitev za izživanje in že izjavljajo tudi, da je usoda reforme v stanovanski zaščiti zapčatenata. Vsekakor pa hočejo sklepati o svoji nadaljni taktiki napram novi vladi še-le potem, ko bodo mogli oceniti njene namene po podanem ekspozéu.

S Streeruwitzevim kabineto stopajo na čelo zvezne politike deloma povsem novi močje, ki morajo še-le položiti izpit sposobnosti za vodstvo vrhovnih državnih poslov. Za sedaj ni ničesar sklepati, da bodo bolj kos domačim in inozemskim nalogam, nego jim je bil dr. Seipel. Zato se bo moralo kaj kmalu pokazati, če ni sedanja rešitev krize le trenutna.

Amerika namerava prepovedati vsako naseljevanje

London, 4. maja. s. Predsednik priseljskega odbora v poslanski zbornici Johnson je v svojem govoru v Washingtonu nastopal za popolno preprečitev priseljevanja v Ameriko. Izjemo naj bi tvorili samo sorodniki onih iznemak, ki že živijo v Ameriki. Na potovanju po Ameriki je Johnson dobil vtis, da je želja precej splošna, naj se priseljevanje vsaj za nekaj časa popolnoma ukine. Ta prepoved naj bi veljala tako dolgo, dokler ne bi bili v zadnjem času priseljeni iznemaki sprejeti med državljane in bi ponehala sedanja brezposelnost.

Pred volitvami v Belgiji

Ko je bil dne 5. aprila 1925. izvoljen sedanji belgijski parlament, so mu mnogi prerokovali naglo smrt, to pa zato, ker ni dobila nobena stranka zase večine, a so se vse sploščke branile vstopiti v kakršnokoli koalicijsko vlado. Pred štirimi leti je bilo izvoljenih v spodnjo zbornico 79 socialistov, 78 katolikov, 22 liberalcev, 6 flamskih separatistov in 2 komunisti. V senat je prišlo poleg 71 klerikalcev 59 socialistov in 23 liberalcev. Socialisti so od volitev v l. 1921. napredovali za 150.000 glasov, dočim so katoliki in liberalci znatno nazadovali. Večine ni imel nihče, nove volitve pa tudi ne bi prinesle bistvene izpremembe.

Tako pač ni kazalo drugače, kot da se je — hočeš nočeš — moralo poskusiti z vsem neljubimi koalicijami. Po tedne in tedne trajajočih pogajanjih, ko je Belgija že zaslovela kot »dežela, kjer nihče ne more sestaviti vlade«, je vendarle prišlo do sporazuma med socialisti in levim delom klerikalne stranke, tako zvanimi krščanski demokrati, ki predstavljajo po večini flamske katoliške delavce in kmetičke sloje. Vladi je načeloval vicomte Poulet, a njegov glavni sodrnik je bil Emil Vandervelde, šef belgijske delavske stranke in eden najuglednejših voditeljev socialistične internacionale.

Demokratska vlada, ki so jo v nekaterih važnih trenutkih podprli tudi desničarski katoliki, je poskušala ustaviti nazadovanje vrednosti belgijskega denarja in izvesti široko zasnovan načrt stabilizacije franka. Njena akcija pa se je iz raznih razlogov, med katerimi ni bil najnepomembnejši odpor in celo sovražnost domačih finančnih in gospodarskih krogov, popolnoma izjalovila. Belgijski frank se je istočasno s francoskim z orjaškimi koraki blizal brezdnu.

V tem usodnem trenutku so vse tri glavne belgijske stranke pokazale požrtvovalnost in patriotizem, ki mu je kmalu sledila tudi Polncarjeva Francija in ki bi bil priporočljiv mnogim drugim državam. V maju l. 1926. se je sestavila pod predsedstvom Jaspardjevim velika vlada narodnega edinstva, v kateri so sodelovali najboljši močje iz socialistične, liberalne in klerikalne stranke. Krščanski demokrati sicer niso imeli nobenega ministra, vendar so vlado podpirali s svojimi glasovi. Nova vlada se je s skrajno energijo lotila reševanja do temelja zavojenih financ. Naložila je poldrugo milijardo novih davkov. Leteči dolg se je konsolidiral brez velikih potresljev. Končno se je izvedla tudi monetarna reforma, ustvarila se je nova denarna enota »belga« in frank se je stabiliziral na sedmimi predvojni zlate vrednosti. Po začetnih težavah, ki neizbežno slede tako globokim operacijam, si je belgijsko državno in narodno gospodarstvo opomoglo in dežela je dosegla novo blagostanje.

Ko je vlada narodne edinstva izvršila svojo glavno nalogo, so se socialisti umaknili v opozicijo, želeli si uvrstiti nekoliko omaine pozicije med volilstvom in ker niso mogli izbojevati šestmesečnega vojaškega službenega roka. Tako se je v novembru 1926. osnovala liberalno-katoliška vlada, ki ji je dalje načeloval Jaspard.

Tej vladi se je po dolgi in jako težavni borbi posrečilo izvesti vojaško reformo. Po novem miliciem zakonu znaša službena doba v vojski osem mesecev in v poveljevanju se je vpejala dvojezičnost. Flamski demokrati so izvajali s tem veliko zmago v jezikovnem vprašanju, celo toliko, da se odslej smatrajo francosko govoreči Valonci za zapostavljene, ker jim je vsled dvojezičnosti skoro zaprt dostop do višjih vojaških činov. Vsekakor ni novi vojaški zakon zadovoljil splošnosti in bo moral biti izpremenjen, ko pride do celotne rešitve jezikovnega vprašanja, ki je za Belgijo in celo za njen obstoj kot celote najtežji, a obenem najnujnejše rešitve čakajoči problem. Režim, ki izide iz novih volitev, se bo moral v prvi vrsti baviti z njim.

Poslanska zbornica se je končnoveljavno razšla 30. aprila, senat pa dovršil delo s koncem tedna. Volitve so razpisane za dan 26. maja.

Stresemann obžaluje napad na poljske igralce v Opolju

Berlin, 4. maja. d. V zunanje-političnem odboru nemškega državnega zbora je izjavil zunanji minister Stresemann, da obžaluje izgrede, ki so jih priredili nemški narodni socialisti proti članom poljske igralrske družbe v Opolju. Opozoril pa je, da se je vršilo že 13 poljskih predstav brez slehernih incidentov in da je smatrati zadnji napad le kot samosvoji incident. Nemška vlada pa obžaluje, da tega v Varšavi niso upoštevali in da se je udeležilo protinemških demonstracij pred nemškimi poslaniškim na tisoče oseb. Dalje je opozoril na pisanje nemškega tiska, ki je skoro soglasno obsodilo protipoljske demonstracije v Opolju. Ukrenjene so vse potrebne mere za onemogočenje sličnih neprilnih dogodkov v bodoče ter bodo sedanji krivci kar najstrožje kaznovani.

Kriza rumunske vlade?

Bukarešta, 4. maja. f. List »Adeverul« poroča, da je Bratianu po povratku iz inozemstva pričel delati na to, da bi se sestavila vlada narodnega edinstva pod predsedstvom Titulescu. Govori se, da obstoja med Titulescu in vlado nesporazum, ker je vlada odklonila zaključitev posojila potom Društva narodov. Vlado listi demantirajo tozadevne vesti in zatrjujejo, da ne obstoji nikak nesporazum.

Univ. prof. dr. Žižek v Ljubljani

Na povratku s svojega važnega posla na organizaciji državne statistične službe v Beogradu se je včeraj ustavil v Ljubljani, svetovno priznani statistični strokovnjak dr. Fran Žižek, profesor univerze v Frankfurtu ob Meni in član mednarodne statistične komisije. Gosp. profesor, ki je naš rojak, se je s tem odzval povabilu mestnega župana, čigar gost je. Na sestanku merodajnih fakultet, je popoldne v mestni hiši osvetlil iz svojega globokega poznavanja pota in cilje, ki naj jih zasleduje v komunalni politiki našega mesta pravkar anujoči se mestni statistični urad.

Danes se odpelje odlični gost s svojo gospo soprogo na obisk svojih sorodnikov v Celje, nakar se bo jutri povrnil preko Ljubljane predatav na frankfurtsko univerzo, kjer deluje že od l. 1916. kot profesor za statistiko in narodno ekonomijo. Njegov glavno znanstveno delo »Grundriss der Statistik« je izšlo že v drugi izdaji.

Napredovanja v državni službi

Beograd, 4. maja. p. Današnje »Službene Novine« objavljajo kraljev ukaz, s katerim so pomaknjeni v višjo skupino profesorj Srednje tehnične šole v Ljubljani zg. Sodnik Alojzij, Premelj Stane, Treo Rudolf in Novak Leo.

Pri velikem županstvu v Ljubljani napreduje v višjo skupino tajnik Badiura Rudolf, a na Državnem zavodu za žensko domačo obrt strokovna učiteljica Podobnik Jelica.

Iz Narodne banke

Beograd, 4. maja. p. V Beograd se je vrnil viceguverner Narodne banke Andrija Radović, ki je z generalnim direktorjem dr. Novakovićem pregledal poslovanje bančnih podružnic v Ljubljani, Mariboru, Zagrebu in Vrhu.

Seja širšega upravnega odbora bo 11. maja.

Promet na drugem tiru med Novsko in Brodom

Zagreb, 4. maja. 8. Jutri v nedeljo bodo pričeli voziti brzi, potniški in tovorni vlaki tudi na dovršenem drugem tiru od Novske do Broda. Promet se bo vršil za enkrat samo v svrhu preizkušnje 15 dni: ako se ne bodo pokazale na progi nobene nepravilnosti, bo po tem roku uveden reden promet. Vlaki iz Zagreba bodo vozili po starem tiru, torej po desnem v smeri Zagreb-Beograd, vlaki iz Beograda pa po novem tiru, po levem v smeri Zagreb-Beograd.

Odmev berlinskih dogodkov v Moskvi

Moskva, 4. maja. h. Poulične demonstracije v znak simpatije za komunistične nemire v Berlinu trajajo v Moskvi dalje. Odbor za mednarodno pomoč delavcem Moper se je obrnil na vse organizacije s pozivom, da naj nabirajo denar za žrtve berlinskih dogodkov. Odbor sam je daroval v ta namen 10.000 rubljev.

Zločinski odpor praznovernih kmetov proti radiju

Varšava, 4. maja. V vasi Wierzbolowi so napadli kmetje nekega soseda in ga limčali. Preiskovalna komisija, ki je preiskovala umor je dognala, da so umorili kmetje nesrečnega posestnika samo za to, ker je imel radijo sprejemno postajo. Kmetje niso mogli razumeti funkcioniranje te naprave in prišli končno do zaključka, da stoji njegov posestnik v zvezi s samim hudičem. K nesreči se je pojavila v vasi še živinska kuga, ki je napravila seljakom veliko škodo. Seljaki so pričeli razmišljati o vzroku te nesreče in »ugotovili«, da je edini krivec — nesrečni posestnik radijo postaje, ki so ga na to kratkoma napadli in obesili.

Papeževa prva pot iz Vatikana

Rim, 4. maja. 8. V vatikanskih krogih se vrše priprave za izhod papeža iz Vatikana 24. junija. Ta dan bo papež posetil cerkev sv. Janeza Lateranskega, ki se smatra za stolno cerkev mesta Rima. Papeža, ki bo ob tej priliki prvič zapustil Vatikan, bo spremljala samo nekoliko avtomobilov in oddelek papeževih gardistov na konjih ter se ne bo uporabil stari ceremonijel, po katerem je papež šel iz Vatikana na čelo velikega spreveda.

Rim, 4. maja. 8. Dela pri zgraditvi železniške postaje v Vatikanu se približujejo svojememu koncu. Prav tako so v polnem teku dela pri obnovi železniških tračnic v vatikanskem mestu. Tudi garaža za papeževe avtomobile bo v kratkem dogotovljena.

Pred povratkom kralja Borisa

Beograd, 4. maja. p. Iz Sofije poročajo, da bo bolgarski kralj Boris prekinil svoje pomladno bivanje v inozemstvu in da se vrne v Sofijo dne 12. maja.

Bratianu priporoča regentom štednjo

Bukarešta, 4. maja. 8. Bratianu je včeraj v avdienci pred regentskim svetom poročal o finančnem položaju Rumunije ter opozoril, naj vlada uvede največje štedenje. Bratianu je obenem protestiral proti organizaciji proslave rumunskega združenja v Albi Juliji ter izjavil, da bi se liberalci udeležili te proslave 10-letnice, ako ne bi bila strankarskega značaja.

Sneg in toča v Italiji

Rim, 4. maja. g. V Gornji Italiji vlada že dva dni izredno slabo vreme. Na mnogih krajih je padala toča, v bergamaških Alpah pa je celo snežilo. V Stresi je zapadlo 20 cm novega snega.

Židovski pogrom na Litovskem

Berlin, 4. maja. d. V bližini mesta Nevi pri Kovnu je napadla četa oboroženih litovskih fašistov neko židovsko selo in napravila pravi pogrom. Oplenila je hiše židov, vaščane pa tako pretepla, da se nekateri izmed njih bore s smrtjo. Pri spopadu je bil ubit tudi Žid David Schiachit, ki se je branil pred napadalc. Ko je dosegla na pomoč poklicana policija, so fašisti že zapustili opustošeno vas in odnesli ves naropani plen.